

roe paa Udbrederen, om han vilde afhænde sig en Hest til kongelig Tjeneste, villet søge at argumentere, at Udbrederen var den egentlige Eier af Hesten, og at Staten ikke havde nogen Eiendomsret, og det er ganske vist, at Staten ikke har nogen Eiendomsret i den Forstand, men den har Ret til, naar den vil, at forlange en Hest af en vis Dvalitet til sin Disposition, og Udbrederens Eiendomsret er da et nogen anden eller større, end Eiendomsretten vilde være over et Hus, som Staten, naar den vilde, kunde tage i Brug; og, hvor man i den Grad er indskrænket i Brugsretten, er Eiendomsretten vist ei stort bevendt. Jeg skal derfor med Hensyn til hvad jeg har ytret til Sagens 2den Behandling søge at stille et Endringsforslag, hvorved man kunde faae det forandret derhen til, at de nuværende Hestendredere fik den Erstatning af 24 Rbd. aarligt, som der er tiltænkt til de Rytterdistricter, som man nu vil oprette, og at de saa indtil videre kunne holde disse Rytterheste, saafremt Regjeringen ikke skulde bestemme sig til endeligt at indkalde Hestene, hvilket jeg for mit Vedkommende anseer for aldeles nødvendigt i Overensstemmelse med den gjældende Lovgivning, forsaavidt dette Contractsforhold skal ophøre, og gaae over paa andre Hænder, hvilket sikkert er et ganske extraordinært Tilfælde. Jeg kan ikke indsee rettere, end at Staten maa have Ret dertil, og, gjør man det ikke, saa troer jeg, at man giver Noget hen af Statens Formue, som man ikke har Lov til.

Grundtvig: Ja, dersom jeg vilde udbrede mig vidtløftigt om denne Sag, saa vilde man vistnok ikke kunne sige, at det var min Pligt, men man vilde snarere sige, at det ikke var min Pligt, og det er derfor ogsaa kun for at fremsøre nogle enkelte Bemærkninger, som jeg troer dog maaskee kunne behøves, for at gjøre Forhandlingerne lidt klarere, at jeg har uddædet mig Ordet. Den 30te Paragraph er der blevet tvistet meget om, og det er stærkt benægtet, at det er en Hovedparagraph, fordi man siger, den er aldrig bleven benyttet; men, var der ingen anden Grund, saa vilde jeg sige, den gjaldt ikke, da man jo bestandigt i Verden seer, at, skøndt Hovedet

umægtelig er den ypperste Deel af Mennesket, saa bliver det ofte kun meget lidt eller slet ikke benyttet. Hvad nu denne Paragraphs Bestemmelse angaaer, da tør jeg vel ikke sige, at den talte om en saadan Slutning af Forholdene mellem Staten og Hestendrederne, som nu indtræder, men jeg tør sige, og mig synes det aldeles klart, at den hjemler Staten Eiendomsret, vistnok ikke til en enkelt Hest, ikke til hvad vi maatte kalde efter vort Sprog en timelig Hest, men Eiendomsretten til en evig Hest, og at det virkelig slet ikke kan nytte noget, om man nok saa klart beviser af Sædvane og af de foreliggende Love, at Udbrederen bestandigt er betragtet som Eier af den Hest, han stiller, og igjen faaer tilbage. Der er derfor, naar dette Forhold engang skal ophøre, som jo nu er Meningen, efter min Mening ikke Spørgsmaal om, at jo da Udbrederne maatte efter den Maade, hvorpaa Forholdene ere stillede, ogsaa blive forpligtede til at levere den sidste Hest uden videre Betaling. Et andet Spørgsmaal vil jo vistnok være det, hvorvidt det efter Omstændighederne kan ansees for billigt. Efter min Betragtning af Forholdene, som jeg tog mig den Frihed at udtale ved den forrige Leilighed, da Sagen behandlede om Hestene, og da Hartkornsskatternes Udbjævnning ogsaa var for i Thinget, — dersom, siger jeg, man havde behandlet alt det frie Hartkorn, ligesom man behandler Præsterne, saa at det var kommet til at tage lige Deel i Skatterne uden nogen anden Godtgjørelse eller Afløsning, saa vilde jeg finde det meget ubilligt, hvis man havde villet gjøre Statens Eiendomsret gjældende til Herremændenes Heste, naar dette Forhold ophørte, og det er derfor vistnok ikke mere end billigt, at, naar man ophæver dette Forhold for Præsternes Vedkommende, man da ogsaa giver dem al den Lettelse, som paa nogen Maade kan gives, men i Henseende til de Andre, da kan jeg ikke see den allermindste Grund, men finder, det er ganske naturligt, at man, efter at have tilstaaet dem en Godtgjørelse, og under den Forudsætning, som jo blev gjort gjældende, at det var i Grunden ingen Byrde, allermindst en Byrde, der var paalagt dem med mindste Hensyn paa deres Stattefrihed, da, naar Forholdene skulle op-